

SZERKESZTŐI IRADA

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czinuzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Égész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona.
Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adának vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy cztimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

A kormány és pártja.

Nem új tünet immár, hogy a kormány és a kormányt föntartó liberális párt nagyfóntosságú dolgokban és kissebb kérdésekben egyaránt mind gyakrabban járnak más-más uton. A valaha rendíthetetlennek, megtörhetetlennek hirdetett egység, mely egyébként merőben mechanikus összetartozás volt, nincs többé; a liberális párt vezérkoripheusai ma, a névtelen közvitézek táborából egy valaki holnap, bátor gondolkozni a maga fejével s a mi nagyobb baj, a mit gondol, ki is meri mondani. Tagadhatatlan, hogy az az eretnek szellem, mely a kormány-pártot minduntalan megosztja, még gyöngé és tétovázó; de tagadhatatlan az is, hogy minden újabb megnyilatkozása alkalmával erősebben distonál. A Wekerle-kormány egyházpolitikája a magas kleruson kívül éppen a kormány-pártban keltette föl a legerősebb dissonanciát.

A hajlam a revoltálásra a kormány-pártban nem mai keletű. Az a mechanikus erő, mely a híres gárdát hosszú másfél évtizeden összetartotta, megfoghatkozott, a mindenható pártfogalom, egészen meglazult. A Tiszauralom utolsó napjaiban már a veteránok zugtak és mind sörűbeninszenyiroztak kisebb mérvű palota forradalmakat. Azóta pedig, hogy a titkos és nyílt elégtelenség hány-szor állott az erőszakos eruptió határán, azt mindenki tudja.

És az optimizmus ma is hiszi és hirdeti, hogy a kormány ezzel a párttal, ezzel a forrongó, széthúzó szellemmel reform-actiókra vállalkozhatik. Csodálatos egy naivitás. Hisz programot lehet gyúrni, ahhoz nem kell több és egyéb otiumnál meg papírnál; de megvalósítani a programot akkor, olyan viszonyok között, midőn a más lerontja a holnap, nagyon emlékeztet a Sisiphus céltalan erőlködésére.

A tények pedig nap nap után újabb és újabb dokumentumokat szolgáltatnak arra, hogy nálunk a reform-motórnál valamely a kieszelésén túl és tovább haladni lehetetlen. Törvényhozásunk a mindennapi szükségek kielégítésén kívül egyébre alig gondolhat. M helyt valamely nagyobb, bonyolultabb feladat megoldására mer vállalkozni; azonnal megakad, megakasztja saját tehetetlenségének érzete.

Igy megy ez már évek óta, nap nap után. A kormány fáradhatatlan a reformok kieszelésében. A kieszt reformok doktrínáir vitáknak adnak tápot.

Az élet azonban mind e diskuszióknak semmi, vagy igen kevés hasznát veszi. A midőn éppen semmit sem csinálunk, nagy ügyel-bajjal annak adjuk meg a látszatát, hogy nagy munkában nagyon is fáradtak vagyunk.

Mindezek tudott és számszor is elmondott általánosságok. Higgadt, józan gondolkodás nem ringathatja tovább magát abban az illúzióban, hogy az az impotens testület, mely a szabadelvűpárt név alatt ismert, tenni fog ezután, még abban az esetben sem, ha tudna és akarna tenni. A szabadelvűpárt lábai alul rég kacsuzott a cselkés talaja. Többsége soha sem volt a nemzet akarátának incarnációja és ma még kevésbé az, mint volt valaha.

Hogy lehet tehát komolyan, bizalommal fogadni az újabb és újabb reformok híreit?

És nem is veszi komolyan senki, legkevésbé pedig a kormány és pártja. Történnék előterjesztések, ut aliquid facere videtur, aztán megy minden a rég megszokott csapáson. A kormány-párt szelleme különben is aggtobb, enerváltabb, romlottabb immár, sem-hogy valamely hatalmasabb conceptót életre bírni hívn. Fegyelmé is csontosabb semhogy individualis tehet-ségeket egy gyékényen megérhetne.

E reflexiók elmondására a szabadelvűpárt legutóbbi értekezlete adta meg az alkalmat, a melyen a párt „behatóságok” alá fogta a kormány egyházpolitikáját. Az ülésről szóló tudósítások elég hű képet adják annak, hogy a párt akart is valamit, meg nem is. Ezt teszi rága. A nemzet pedig valamiképp vár, remélt valami eredményt ezektől a tanácskozásoktól, ma már nem vár semmit. Nincs olyan jóh szem, a mely feneketlen volna. A szabadelvű párt hitelt pedig a nemzet előtt ma már semmi és senki sem csinálja; hanem a megszokás. És ez a legroz-szabb. Megrögzött szokásainkat is lerázzuk magunkról, ha már nem egyéb most teherül. A szabadelvű párt föld-szinen vergődése pedig már ugyancsak megunt teher!

(b.)

Politikai hírek.

A polgári házasság. Komárom városában kiváló erővel dühög a vallásháború. Molnár János a törvényhatóság votumának ellensúlyozására minden áron négygyűlést akar tartani s mivel eddig a gyűlés helyével nem volt szerencséje, elhatározta, hogy a négygyűlést a plébánia templomában tartja meg. A liberális polgárok viszont Tuba János városi képviselő elnöklése alatt értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy ugyanaz nap ők is tartanak négygyűlést a polgári házasság mellett. Attól tartanak, hogy a két gyűlésből rendzavarás is származhatik s annak megakadályozására a város már most előkészült. — Bihar vármegye március 15-iki közgyűlésén fog a liberális egyházpolitika mellett állást foglalni. — Sopron városában nagy klerikális agitáció folyik. A katolikus olvasó-egylet a liberális egyházpolitika miatt kizárta az Odenburger Zeitungot és elhatározta egy ultramontan német napilap kiadását. — A románok a jövő vasárnapon Balázsfalván ismét tartanak gyűlést a polgári házasság ellen.

Asbóth kilépése a szabadelvű pártból. Asbóth János úr. képviselő, mint már jeleztük, kilépett a szabadelvű pártkörből. Kilépését a következő levélben jelentette be báró Podmaniczky Frigyesnek, mint a szabadelvű pártkör elnökének:

Kegyelmes Uram,
Külfönsen tisztelt barátom és jó-akaróm!

Miután a tegnapi pártértekezleten a miniszterelnök ur ó nagy méltóságának az értekezlet által is elfogadott nyilatkozata oda irányult, hogy az egyházpolitikai kérdésekben a kormány politikájától eltérő meggyőződésen levő képviselők megmaradhatnak ugyan a pártban, de csak oly feltétellel, hogy meggyőződésük nyilvánításától a képviselőház vitáinak folyamán is tartózkodniok kell, én pedig ezt a képviselői állásról való fel-fogásommal összeegyeztetni nem tudom, öszinte sajnálattal kéntelen vagyok kilépésemet a szabadelvű pártkörből bejelenteni, a mit sajnálak annyival inkább, mivel a párt által eddig is magának vallott politikával magamat különben teljesen szolidárisnak érzem.

Midőn arra kérék, hogy ezt a t. pártkörnek tudomására hozni sziveskedjél, teszem ezt azzal a kéréssel, hogy azon nagybecsű személyes baráti érzelmek, melyeket a párt körében meggyerhetni szerencsés lehettem, számomra ezentúl is fentartassanak.

Fogadjad stb.
Budapest, 1896. március 6.

ASBÓTH JÁNOS, s. k.

Az országgyűlési 48-as párt az egyházpolitikai reform kérdésében ismételt értekezletet tartott, melyeken tüzetes és beható megvitatás tárgyává tették a kormány egy-

házpolitikáját s a reformtörvényjavaslatokat. A tanácskozásokban Komjáthy Béla elnöklése alatt részt vettek: Ugron Gábor, Bartha Miklós, Hoitsy Pál, Bartók Lajos, Holló Lajos, Lits Gyula, Hévízy János, Pogány Sándor, s végeredményül a párt Ugron Gábort bízta meg egy határozati javaslat elkészítésével. A javaslatot Ugron ma már készen bemutatja az azt közmegállapodással elfogadták. A 48-as párt e határozati javaslatában, melyet Ugron már közelebb benyújt a kultusz-budget folyamán, kimondatik, hogy a mig az állam és egyház között való viszony törvény által rendezve nincs, az állami anyakönyvvezetés és kötelező polgári házasság kérdése meg nem oldható.

Katolikus tanácskozás. A katolikus főrendekből és a képviselőház összes politikai pártjaiból meghívott katolikus képviselők közül alakult 15-ös bizottság tagjai tegnap délután 3 órakor tanácskozásra gyűltek össze gróf Esterházy Miklós Mörz palotájában. A tanácskozás tárgya Kommerer Ernő ismeretes javaslata volt a katolikus autómia tárgyában s a kormány e javaslattal szemben elfoglalt álláspontjának mérlegelése.

A t. Ház.

Budapest, márc. 7.

A képviselőház végre megkezdte a választási és közoktatási tárcza költségvetését. Nemcsak a házban de ország-szerte nagy érdeklődéssel néztek eléje, mert bizonyosra vették, — hiszen tegnap maga Csáky miniszter is kifejezte ezt a véleményét, — hogy e tárcza költségvetésének tárgyalása lassan-lassan egyházpolitikai vitává fog fejlődni. Nem lassan történt; mindjárt az első szónok, Sággy Gyula, tért rá a tegnapi vita hatása alatt a kultuszpolitikai kérdésekre. A gyűlés elején az elnök bejelentette, hogy Asbóth János lemondott pénzügyi bizottsági tagságáról, s hogy a király Rakovszky Istvánt a legfőbb számvevőszék elnökének nevezte ki.

A napirend előtt Ragályi Lajos bemutatta az igazságügyi bizottság jelentését gr. Károlyi Gábor indítványáról. A holnapi ülés napirendjére tűzték. Az indomítás javaslat harmadik olvasása után megkezdődött a közoktatási vita.

Sággy Gyula bővebben foglalkozik az egyházpolitikai mozgalommal. Nem látja megállapopotnak sem a mult kormány, se a mostapának egyházpolitikáját. Az egész izgalmat a februári rendelet okozta s nem az 1868-iki törvény.

Hiszzen a törvény megalkotásától a februári rendelet kibocsátásáig az országban idegenek voltak a vallási izgalmak. Azt hiszi, hogy az állami anyakönyvvezetés nem fogja a bajokat szánálni.

A közoktatásügyi tárczát még általánosságban sem fogadja el.

A ház általános érdeklődése közben szó-

lal fel gróf Csáky Albin kultuszminiszter. Szükségszerűen tartja megvilágítani az egyházpolitikai helyzet, fejlődését már csak azért is, mert ha a helyzet odiummal jár, ez az odium nem a kormányt terheli. Foglalkozni akar azokkal a vádakkal, hogy a kormány könnyelműen vagy provokálólag jár el. Régi meggyőződése, hogy ha az 1848-iki törvényekhez hívek akarunk maradoi, a vallásfelekezetek közti béke csak úgy őrizhető meg, hogy ha mindaz, ami államigazgatási eljárást követel, megadatik az államnak s az egyháznak különben szabadság adatik. Maga is kétségtelennek tartja, hogy a mozgalom kiindulási pontja a februári rendelet. Már több ízben kijelentette és most is kijelenti, hogy teljes tudatában van annak, hogy a rendelet nem ütközik semminemű hitelbe. Kénytelennek tartja bemutatni azokat a bizonyítékokat, melyek e jóhiszeműségét igazolják. Felolvassa több főpápnak hozzá intézett hivatalos átirát, melyekben ezek a miniszteriummal tudatják, hogy a keresztényi kivonatoknak az evangélium lelkészéhez való elküldését egyes katolikus papoknak elrendelték.

Elismeri, hogy itt-ott lelkiismeret konfliktus keletkezett a katolikus lelkészknél s ennek behatása alatt fogadta el a kormány a Szivák-féle határozati javaslatot s határozta el, hogy a vegyes házasságokból született gyermekekre nézve parciális anyakönyveket léptet életbe. Ez kétségtelenül teljesen eléjé vette volna az elkeresztelési eseteknek. A parciális anyakönyveket akkor a katolikus egyház irányadó személyiségei ellenelték, — mert úgy tekintették, mint állami beavatkozást a felekezeti anyakönyvvezetésbe. Erre határozta el magát a kormány az általános anyakönyvvezetésre, a mi ellen felekezeti szempontból senki kifogást nem tehet. De illetékes tényezők még mindig szükségesnek tartották az 1868-iki törvény megváltoztatását is. A kormány akkor a képviselőházban történt felszólalások következtében e kérdéssel is foglalkozott és elhatározta az 1868-iki törvény megváltoztatását a házassági jog oklyati rendezésével, — hogy a felekezetek egyenlősége abban teljesen érvényesüljön és az állam tekintélye és érdekei is megővassanak. A polgári házasság behozatala tehát szükségesnek előfeltétele volt az 1868-iki törvény változtatásának. Magyarország nem zárkozhatik el a polgári házasság elől, mikor a nyugot államokban mindentől behozhat még a legkatolikusabb államokban is, Franciaországban is.

Vajay István: Forradalmi uton.
Károlyi Gábor: Mit akar Vajay, hisz a papok úgy se házasodhatnak, bizza azt reánk.

A miniszter kijelenti, hogy a kötelező polgári házasságot tartotta egyedül olyannak, mely a felekezetekre nem sértő, mert nem jelenti, mint a fakultív polgári házasság, a felekezet s állami konfliktusának esetről-esetre való kiegyenlítését, hanem az állam általános rendelkezését valamennyi polgárra felekezeti különbség nélkül.

A kormánynak nem volt más választása, mint hogy vagy meghátráljon az egyház előtt, vagy kivonja az államot érdeklő ké-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1893 március 8.

D' Arc Johanna.

Egy embert látogattam meg egyszer, a ki sokat élt, sokat tett és sokat szenvedett. Ülve találám, becsukott könyvvel a kezében és egészen belemélyedve gondolatiba. Meglepetve vettem észre, hogy szemem tele voltak könnyekkel. Végre magához tért s így kiáltott föl:

— Ó tehát meghalt!

— Kicsoda?

— A szegény d' Arc Johanna.

Oly hatalmas rejlik e történetben, oly uralmat gyakorol ez a szívekre, hogy könyvekre indít! Legyen jól vagy rosszul elmondva, legyen az olvasó fiatal avagy öreg, legyen a tapasztalat által megacézolva, az élet által megedzve, könnyeket fog hullatni. És senki se piruljon e miatt, ne igyekezzék palástolni azt, hogy ember. Méltó arra a tárgy, mely megindítja. Semmi közelebből őt érintő gyász, életének egyetlen eseménye se jogosultabb arra, hogy hatást gyakoroljon egy nemes szívre.

Az igazságnak, a hitnek, a hazának, nagy számmal valónak vértanui. A hőseket önfeláldozásuk, a szenteket szenvedélyük lelkesítette. A világ bámúlt, az egyház imádkozott. Ez itt egészen más. Nem igattak itt szentek közé senkit, szó sincs imádságról, nincs oltár. Nem mondtak imákat, hanem könnyeztek.

A történetet következő:

Egy tizenkét éves gyermek, egészen fiatal leányka, összetévesztve szíve sugallatát az észátával, azon rendkívüli, hallatlan, ügy-szólva képtelen eszmére jut, hogy véghezviszi azt, a mit a férfiak nem képesek már véghezvinni, — megmenti hazáját! Hat éven át forralja magában ezen eszmét, a nélkül, hogy azt valakivel közölné; még edes anyjának se mond arról semmit, se papnak meg nem gyónja. És a papoknak vagy szülőknek támogatása nélkül, egyedül élt ezen idő alatt Istennel, vagy tervével lelkében. Megvárja, míg tizennyolcz esztendő lesz és ekkor hajthatatlanul véghez viszi, övéinek és az egész világnak ellenére. Keresztül megyen egész Franciaországban, mely föl van teljesen dúlva, tüzzel, vassal pusztítva és kitéve a rablók támadásainak. Arra kényszeríti VII. Károly udvarát, hogy az ő küldetését elismerje. Csátára kél. És a táborokban, a milyeneket soha se látott, a harc közepette, melyet hősiessén vezet, semmi se lepi őt meg. Bátran nekimegy a kirántott kardoknak; gyakran megsebesül, de soha sem esik kétségbe; ő élesíti a bizalmat a megdöbbent katonák szívében, magával ragadja a népet, mely hőiesé válik a tekintete előtt és senki se mer többé félni. Minden meg van mentve! Ez a szegény leány, tiszta és szent testével, gyöngéd és finom tagjaival, eltompatította a vasat, csorbat ejtett az ellenség kardján, keblével fedezte Franciaország kebelét.

És ime jutalma. Elárulták, eladták, a barhárók bántalmazták, a ravasz farizeusok hálójába igyekeztek őt keríteni. Mindennek el-

lenáll e végtusájában is, mintegy maga fölé emelkedik s fenéges szavakban tör ki, melyek örökké, örökké könnyekre indítanak!... Elhagyta királyi által, kiket megmentett, a lángok kegyetlen útján át tér vissza Isten kebelébe és még a vértápon is megszabja a lelkiismeret elévülhetetlen jogát, a benső sugallat tekintélyét.

Az emberek által alkotott eszmények közül egyetlen egy se közelíti meg azt, mi igazán megtörtént.

Iten nincs egy, az élet által megedzett bölcsről, doktorról szó, vagy egy tanai által támogatott vértanúról, a ki e tanokért bátran fogadja a halált. Ez itt egy leányka, egy gyermek, kinek minden ereje egyedül szívében rejlik.

Nem tűri s nem fogadja el télenül az áldozatot, az ő halála nem passiv. Szántszándékos önfeláldozás ez, mely előre ki volt gondolva, hosszú évek során megérlelve; aktiv halál, melyet sebről sebre, hősiessén, kitartóan tűrt el a fiatal leány, a nélkül, hogy csak egy percze is kétségbe esett volna, mindvégig, az irtózatos maglyáig.

S végre az ő fölétes tudatlansága, a mely utolsó megpróbáltatásában elnémította a tudományt s a doktorokat hallgatásra kényszerítette, oly egyetlen vonás, a maga nemében, mely előtt minden egyéb háttérbe szorul. A valódi bölcses az azok, kik szívökben hordják a tudományt, nem fogják Mózesrel mondani: „Isten ment itt keresztül!... Megpillantottam őt hátulról.” Hanem azt fogják mondani: „Ime itt van!... Ez a fény az Isten tekintete.”

Ez a rejtély megzavar bennünket! Hogyan fedeznők fel annak forrását, ha ő maga nem mondtotta volna el nekünk!

A midőn kérdeztek azon fiatal és egyszerű leánykától, a ki eddig csak edes anyja számára vart és fonogatott, hogyan vette reá magát, hogy férfivá legyen, az egyház parancsai ellenére, honnan vett annyi bátorságot ő, ki oly félnék és piruló természetű volt, hogy oda menjen a katonák közé, beszéljen hozzájuk, vezesse őket, parancsoljon nekik, sőt harcra kényszerítse őket...

Csak egy szót felelt:

— A szánalom!

Megható titka a nőnek! A szánalom oly hatalmas volt benne, hogy nem maradt szánalma önmaga iránt, véghez vitte azon óriási erőfeszítést, — kiragadta magát saját természetéből; annyi kint szenvedett mások részéről és oly gyöngéd volt mások iránt, hogy ez hőies és képessé tette szembe szállni minden szenvedéssel.

Mindent jobban fogjuk megérteni, hogyha azon magas pontról, a hova az ő legendája helyez bennünket, leszállunk és megfigyeljük azon sötét és csuf időszakot, azon mely sántengert, a melyből kiemelkedik ez a rendkívüli jelenség. De oly rövid idő alatt hogyan szerztünk magunknak tudomást egy oly végnélküli háboru szakadatlan láncolatáról, mely czél és eszme nélkül húzódtott el oly sokáig?

A midőn a tizennegyedik század nemes történeteseit elhagyva, leszállunk a barbar és durva krónikákhoz, melyek megnyitják a tizenötödik századot, (a párisi Polgár) nagyot

estünk. Bestlyedünk a nyomorult anyagi-ságba, abba az aljas és szerencsétlen világba, mely csak egyet érez: — az éhséget.

Ez a szomorú krónika csupán az élelmi szerekre ártó érdeklődik, csak azt dhajlja tudni, hogy jól lehet-e lakni? A kenyér drága, zöltség nem termelt, a szőlő megfagyott stb. stb. A mi magtárunk a Beaune, bozótterővé változott. A nyomor, a ragályok százezer embert pusztítottak el Párisban. Kárpótulás más lakók érkeznek éjjel, a szent embereké vált merész farkasok, melyek már semmitől se félnék. Az őtűvöltést, a hosszú téli éjeken át a haldoklók jajgatásai szakítják meg, kik azt kiáltják: „éhen halok! a hidegtől halok meg!” Az utcaon husz-harmincz gyermekből ötszereződtött csordák láthatók, kik szülők nélkül, segítség nélkül, hentelegnek ott a trágyán és a szemétkben keresgélnek össze élelmüket...

Megátkozott világ! Az inségig kizsárolt szántóvető ott hágy mindent, megváltik fele-ségétől, gyermekeitől, haljanak meg éhen, ha tetszik. Az erdőkre vonul, rablóvá szegődik, az ördögöt fogadról el urának és kapitányának, ezt az egyedül uralkodó királytezen az elátkozott földön!

S hol van most az Isten? Ennyi hulla között, nem halt-e meg a szánalom?

Nem, élve maradt, egy nő szívében. A következő mély jelentőségű egyszerű szavak feltárják előttünk egészen ezt a szívet: „A szánalom!” vagy „Soha se láthattam francia vért, hogy hajam égnek ne meredjen!”

Egyszer a midőn nem értesítették egy

déseket az egyház alól, az utóbbit vállaltotta, mert ez felel meg az igazságnak a törvénynek és az állam érdekeinek. Reflektál Horánszky beszédére, aki őt habozással vádolta. Mindig egy irányban haladt s az állam tekintélyét tartotta szem előtt. A miniszter a jobb oldal tapsai és éljenzése közt fejezi be beszédét.

A szünet után, melyben a folyószókon élénken megvitaták a miniszter beszédét, Fenyvessy Ferencz szólalt fel. A közoktatásügyre előirányzott összeget — úgy tartja — sohasem lehet eléggé mondani, mert kultúránkkal biztosíthatjuk csak a hegemoniát az ország sokféle nemzetisége felett. Egyöntetű, tudományos és magyar nevelést ohajt s e célra sürgeti az egységes középiskola létesítését. Megemlékezik arról a jelenségről, hogy a közoktatásügyi minisztérium hatásköréből egyes iskolákat mind strűbben elvonnak. Ha ez így folytatódik még éveken át, egyszerűen csak azon vesszük észre magunkat, hogy minden miniszternek lesz iskolája, csak gróf Csáky Albinnak nem.

Rátér a katolikus autonómia kérdésére és határozati javaslatot nyújt be, melyben a kormányt arra kéri utasítani, hogy saját hatáskörében tegyen előterjesztést a feladatoknak a katolikus autonómiának szervezőbizottság vagy gyűlés összehívásához való engedélynek megadására véget.

Szalay Imre azzal vádolja a kormányt, hogy az egyházpolitikai kérdésekben elfoglalt álláspontjával folyton újabb tápot adott az uralkodó izgalmaknak.

Élesen kikel ezután a veszprémi püspök ellen, ki soha sincs a rezidenciájában, hanem télen Budapesten, nyáron Sümegyen.

Fenyvessy Ferencz: Kérem az elnököt, nem ide tartozik!

Szalay Imre: Nem tudom, hogy Fenyvessy ur sok ügyvédsége között a veszprémi püspököknek is ügyvéde-e?

Fenyvessy Ferencz: Az nem, de az igazságszereletnek és izlésnek vagyok embere.

Szalay Imre végül kijelenti, hogy a mai kormányának semmiféle költségvetést meg nem szavaz.

A közoktatásügyi költségvetési vitát holnap folytatják.

A képviselők napidijai.

A képviselőház igazságügyi bizottsága tegnap Bokros Elek elnöksége alatt tárgyalás alá vette a képviselők tiszteletdíjáról szóló törvényjavaslathoz Károlyi Gábor gróf által beadott ama indítványt, hogy mondassék ki, miszerint a képviselő tiszteletdíját nem lehet lefoglalni. Ragályi Lajos előadó az indítvány mellőzését javasolja, mert a ház Kemény János báró indítványára már felvette a törvényjavaslathoz, hogy a lefoglalás nem képez összeférhetlenségi esetet. Különbösen sem tud okot, mely ezt az intézkedést szükségessé tenné. Károlyi Gábor gróf kijelenti, hogy főleg azért adta be indítványát, mert ha a tiszteletdíjat lefoglalják, a képviselő nem élhet Budapesten és ennek a kertület adja meg az árát.

Polónyi álláspontja az, hogy ha lefoglalható a tiszteletdíj, akkor helyet kell adni az inkompatibilitásnak is. De ha ezt mellőzik, a képviselő állás jobban van biztosítva, ha a lefoglalhatatlanságot is kimondják.

Szóla a tiszteletdíj lefoglalhatatlanságának kimondásához járul. Szilágyi miniszter utalva arra, hogy a végrehajtási törvény kimondta a napidijak lefoglalhatatlanságát, kéri a rendelkezés változtatlan fenntartását. Nem hiszi, hogy az országban egészben véve méltosatlanság.

csatáról: „Gonoszok”, kiáltá fel, „nem tudatokat hirt adni arról, hogy ontják a franczia vért!” E szót, mely a szivig hatol, legelőször mondják ki. Legelőször érzik azt, legelőször szeretik Franciaországot úgy, mintha egy személy volna. És azaz lesz azon naptól fogva, a mikor kezdik szeretni.

Addig az ország egész tartományok egyesüléséből állott, hűbéri területek őrési korszak volt, meghatározott eszmék nélkül. De a naptól fogva, a sziv hatalma által, hazává emelkedett.

Fenséges, meghatározó, gyönyörű rejtély. Egy tiszta, szepitlen szívnek végtelen szeretete hogyan tudott lángra gyújtani egy egész országot s hogyan tudta neki megadni azon második életet, az igazi életet, melyet egyedül a szeretet képes adni.

Mint a gyermeknek, minden iránt szerető szíve volt. Így beszél az ő korabeli szemtanúk. Még az állatokat is szeretete. A madarak úgy simultak hozzá, annyira biztak benne, hogy kezéből ettek. Szerette barátnőit, szülőit, de legfőképpen a szegényeket szeretete. Már pedig a szegények szegénye, a legnyomorultabb és szánalmas legmúltabb személy akkor Franciaország volt.

Látni lehet azon első naptól kezdve, a mikor megjelenik Orleans előtt. A nép elfelejté vesztélyét; a hazának elragadó képe, magával ragadja. Kibontja zászlóját és így vonul el az angolok szeméi előtt, a kik nem mernek kimozdulni várakból.

Soha se feledjétek francziák, hogy a haza nálunk egy nő szívéből született, az ő szeretetéből, az ő könnyeiből, megváltó véréből, melyet értünk ontott.

tánytalannak találhatnák a képviselői illetmények felemelését, de a midőn ez megtörtént s hozzá az eddigi napidij helyett általánosan lett életbe lépve, ha emelték még a lefoglalhatatlanság privilegiuma is kimondatnak, attól tartó, hogy ez sehogy sem lenné jó impresszió, a mi oly momentum, a melyet figyelembe kell vennie a törvényhozónak.

Horváth Lajos ugyanilyen értelemben nyilatkozik. Chorin kijelenti, hogy a ház nagyon kevés tagjának vannak lefoglalva az illetményei, a távollevők legnagyobb része rendezett anyagi viszonyok közt van, a távollét s az illetmény lefoglalása közt tehát semmi összefüggés nem forog fenn. Nehány tag kedvéért olyasmit tenni, a mi az egész testület reputációját érintene, oly eljárás lenne, a melyhez szölv nem járulhat.

Veszter, Komjáthy, Kajuch és Neumann felfoglalásai után a bizottság elhatározta, hogy javaslatba hozza a házának Károlyi Gábor gróf indítványának mellőzését.

Monstre-pör.

(Bánffy-hunyadi vérengzés.)

— Saját tudósításunk. —

(II. nap délután.)

Délután még mindig Bálint János Balázs kihallgatása folyik. Mint tanut testvérét, Bálint Katát kihallgatják. Azt vallja, hogy mikor a lövés történt, akkor Bálint Jánossal utban volt baba felé.

Ágh Ferencz elbeszéli, hogy mikor ő a választási helységhez ért, annak kapuja már be volt törve és ő bement a választási terembe és neki Bálint azt mondta, hogy az urak megakariják őket ölni.

Bokor János Heredia vádolt azt mondja, hogy mikor a választási terembe betörték, ő nem volt ott, csak azután ment oda. Hallotta a lövést és látta, hogy a csendőrök a népet az utcára szorítják. Esküvel bizonyítja, hogy Bálint János Balázst látta hazamenni.

Buzás Márton fenesi akkor érkezett a színhelyre mikor már betörték volt. Csak azt látta, hogy a népek mindentűn odasereglenek.

Ifj. Bokor János Heredia úgy nyilatkozik, hogy mikor a terembe való betörés történt egyik boltban ittak és akkor jött ki onnan, mikor egyet lőttek és akkor ő arra indult a nép már jött ki és ekkor történt a portüzlés.

Jurcsuk csendőr azt vallja, hogy a lövés előtt Bokor a tömeget azzal izgatva, hogy „Ne féljétek a csendőrtől, löjétek le a vén kutyát!”

Mayer csendőr nem hallotta; de az elnök azon kérdésére, hogy tán hallotta, mikor azt mondták, hogy ne féljétek a csendőrtől.

Mayer igennel válaszolt.

— Egyebet is hallott — kérde az elnök?

— Nem, — mondá Mayer.

— De azt csak hallotta, hogy „lőjétek le a vén kutyát!” — mondá Iseckutz.

— Azt igen — mondá Mayer csendőr.

Ferenczy Miklós védő is kérdézt valamit Mayertől, de az őrmester ur azt mondta: hogy „olyan kérdésre nem felel.”

Egy nagy család.

M. Kornhamtöl.

Az „Ellenék” számára fordította: AMICA

XXIX.

(Folytatás)

(43.)

— Gerti, gondolja-e, hogy tudna engem valaha szeretni? És bizonyos-e benne, hogy mostan nem szeret? Gerti, ez oly sokat jelent előttem!

Bizonyos-e abban, a mit mondtam? — Bizonyos — egészen bizonyos — válaszolom lassu hangon. Sir Ernő, ha én szeretném őnt, én azt nem tagadnám.

— Tebete-e valamit? Nincs semmi reményemem? — kérde Sir Ernő szenvedélyes hangon. Maga régóta tudhatta hogy szeretem. Gerti, nincs könyörtellett irántam — hiszen maga oly jó, oly gyöngéd szívű!

— Honnét tudja Ön, hogy én gyöngéd szívű vagyok? — kérd-m. Ön nagyon keveset tud én rólam. De ha az volna is — teszem hozzá, ön nem könyörtellett kíván tőlem — hanem szeretmet; és ezt nem vagyok képes adni.

Nem válaszol; és amint rá nézek, egy furcsa gondolat villam meg az agyamban. Én azt gondolom, hogy Rothwell ur soha sem kérne egy leánytól sem „könyörtellett”. De miért gondolok éppen mostan az ellenségemre? Lelkemben a valódi benyomás az, hogy Sir Ernő nem egészen az, a minek gondoltam lenni. És úgy találom, hogy nagyon kemény és akadékos vagyok, mire való ilyenkor egy férfi szavait bírálgatni?

— Maga semmit sem gondol mind azokkal a miket magának adhatnék, vagy nem mondans oly határozottan nemet — mondja Sir Ernő.

— Az állát érte — és a címét? — lássa, én elég világosan beszélek — mondom,

Ferenczy arra kérte a tanut, hogy szíveskedjék felelni és nem leokéztni, de az elnök kijelenti, hogy azért nem felelt, mert nem értette a kérdést.

Ifj. Bokor András ezalatt állandó tagadásban van és midőn Mayer azt mondja, hogy puskatussal hátba ütötte, arra is azt mondja, hogy olyasmit nem látott.

— Csak nem láthat a hátával szólott Mayer korona tanu igen komoly humorral.

Bálint Márton Jani azt vallja, hogy ő egy porcozi pálinkát ivott s aztán nem volt semmi baj többé. Nem tud egyébről csak a porcozi pálinkáról.

Bokor Ferencz nem volt a válaszas színhelyen, mert ők Bokor Andrásal és az öreg Bokorral pálinkáztak.

Kis Vilmos tagadja, hogy ő részt vett volna a lázításban. Mert ő 11 óráig otthon volt, azután elment a vasuti raktárhoz.

Király István Urfi azt állítja, hogy Bokor András még akkor is a raktárba pálinkáztak, a mikor lőttek.

Máthé József csinált ki, csak az egeresi fogdosást látta messziről, másról nem tud.

Pap János Komé egész áldott nap a raktárba iköztek és iddogáltak és csak akkor ment át a „Csillag”-ba, a mikor már a baj megtörtént.

— Ittas volt maga akkor, kérde Sámí ügyész.

— Hogyne lettem volna, felelte Pap János Komé méltatlankodva.

Bálint Ferencz Viola azt vallja, hogy ő Bokor Herdiánt csak látta, de nem tudja mit csinált.

Lakatos Márton Csutkó is a raktárba ment de ő csak a hirt hallotta, hogy ezt is azt is bezárták.

Kis Antalné Batiz Agnes emlékszik, hogy 10 vagy 11 órakor nála volt a fogadóban Bokor András Heredián és még akkor se rohant el, mikor valaki azt kiáltotta, hogy emberek jertek mert ölik a hunyadi népet. Kis Antalné mondott szavait esküvel bizonyítja.

III. nap.

Ferenczy Miklós védő ügyvéd kifogásolja, hogy a tanuk egymás vallomását kihallgassák, a mit különbség a zsandároknál tapasztalt.

Elnök intézkedik, hogy ez jövőre meg ne történjék.

Ma először is Bőndi István Fricskát hallgatják ki. Azt vallja, hogy mikor a választási terembe betörték, ő azon napon jelleget vágni ment, — mikor délbén hazakerült, ő is elment a választás helyszínére, de csak azt látta, hogy az emberek betörték az udvarra. Ő aztán öreg nagyjával hazatért.

Az ellene tanuszkodó csendőr azt állítja, hogy doronggal látta fenyegetőzni a lövés előtt, — lövés után nem látta és azt sem tudja, hogy vajjon a lövés alatt ott volt-e?

Fridmann csendőr is csak arra emlékszik, hogy valami tő eszköz volt nála, de más bűnös ténykedést ő sem foghat reá.

A vádolt tagadja azt is, hogy tő eszköz lett volna nála. És a zajongásban sem vett részt.

amint látom, hogy szavaimra megrázkódik; de elvégre is én nem beszélek világosanban mint ön! És ön mind ezeket akkor ajánlja fel nekem, miután megmondtam, hogy nem tudom őnt szeretni!

— Nem — én nem teszem azt. Egy pillanattig sem hittem soha, hogy maga azokkal gondolna, — válasza szívenedélyesen nézve reám. Én a szerelmét kértem, és maga azt mondja — folytatja keserűen — hogy azt nem adhatja nekem. És nem hagyott kétségben a válasza felett. És arról álmodoztam — maga tudhatja, hogy miről álmodoztam — annyira bizonyos, hogy nagyon szerettem magát.

Amint ez utolsó szavakat mondja, ismét Sir Ernőre nézek, Stellának ezen állítása cseng a fülemben — „Ő szeretni fog engem, ha te visszautasítod.” Én nem tudom, hogy miért jutott ez eszembe, de kezdem binni, hogy Stellának igaza volt, és hogy Sir Ernő nem lesz vigasztalhatatlan. Ha Rothwell intézné ezt a kérdést, mely oly sokat jelent! Mi az? — már másodszor gondolok Rothwell urra?

Vajjon azért, mert ő Sir Ernő annyira különböznék? Én Rothwellről fel tudom tenni, hogy még ha visszautasítanak is, ő soha sem gondolna másra, mint azzal az eggyel, a kinek a szerelmét adta. Miért nem tudom Sir Ernőről ugyan ezt gondolni?

Megfordulok, hogy a szobából távozzam — érzem, hogy hosszasan itt maradni teljes felesleges; de Sir Ernő elzárja előttem az utat, s kezét kezemre téve szívenedélyesen kérde:

— Megy már? — Nincs más válasza számomra? — Gerti — én azt gondoltam, hogy magát az én kis Gertimnek neveshetem — oly egészen más az, amit én magam elbetegettem! — maga teljesen szerencsétlenné akar engem tenni? Nem várakozik holnapig, hogy akkor adja a választ?

Kudor Márton tanu a vádlottat látta a betörés előtt. Előbb azt állítja, hogy nem látta, de utóbb beismeri, hogy vádlott jelen volt.

Csörögi Ferencz tanu azt vallja, hogy Bőndit látta az udvaron, de nem látott semmit a kezében és fenyegetőzni sem hallotta, csupán azt látta, hogy a csendőrőrmester szuronyát a Bőndi nyakához tartotta.

Mayer őrmester ismeri vádlottat és böttal látta. Szuronyát a torkához emelte, de fenyegetőzni ő sem hallotta.

Sámí László ügyész és Ferenczy Miklós védő indítványára elnök elrendeli, hogy az összes vádlottak jelenlétében a csendőrök beszéljék el részletesen a lövés történetét. A vádlottak megjelenének:

Tordai akkori csendőr elbeszéli, hogy mikor őt a vasúthoz mentek még csak 60 ember lehetett, de mire az egeresi választók megérkeztek már 6—800-an is lehettek.

Éljen Brody Lajos dörögtek a hunyadiak, a mire egy egeresi azt kiáltotta vissza, hogy eljen Sombory. Ekkor kezdődött a lármás és a tömeg fenyegető magatartást tanusított. Ezalatt megérkezett a főszolgabíró és a csendőrség csapat és a főszolgabíró a népet csendesítette, de mivel nem sokat használt a csendesítés, Tordai és Fridman csendőrök rábeszélétek a népet, hogy tegyék fel a Brody tollát, miáltal a népet elcsendesítik. Ez megtörténvén a nép az egeresiekkel vonult be a városba. 11 órakor értesültek a választók, hogy Brody elbukik, elmentek egy kocsmába de ott rövid ideig voltak a „Csillag”-ból az utcára jöttek és onnan indultak tömegesen a választási terem felé, mikor a választási terem udvara elé értek a zászlótartó felkiáltott: — „Fiúk mi a célunk?”

Erre betörték a kaput. Tordai az utcára sietett, sipolt és zsebkendőtt lobogtatott. Ezt észre vették és rögtön segélyül jöttek. Haton voltak már, de ekkor a választási teremben minden szét volt szedve. A tömeg minden ablakot bevert és a csendőröket is bántalmazni kezdtek. Tordai látta, hogy egy ember böttal a kezében megámadott egy másikat, a mire ő támadott lelötte, és ekkor egy más ember hátulról támadta meg őt, a kit szintén lelőtt.

Ferenczy Miklós ügyvéd tényeket akar hallani. Tordai ekkor több embert ki választott a vádlottak közül, névszerint Bőndi István Ficskot, Bálint Balázst, Kovács János Csucsit stb. és ezekre nézve azt vallja, hogy ott voltak, mikor a betörés történt, lécz és bot volt a kezükben és azzal fenyegetőztek, de hogy mivel azt nem tudja. Azután már azt is hallotta, hogy az „istenét” szidták.

A védő ügyvéd kívánságára Tordai vallomását esküvel bizonyítja.

Ezután Sándor csendőr kihallgatása következett.

A ki szintén azt vallja, hogy Lakatos így kiáltott fel: „Fiúk mi a célunk!” és ezzel a kaput betörték, ők a néptömeget átörve segély után sipoltak és mire a segély megérkezett már a teremben megtörtént a vérengzés. Ő különben nem ismer senkit.

Brody kérését intéz az elnökhöz, misze-

rint szíveskedjék a tanukat és vádlottakat a kihallgatás rendjén arról is megkérdezni, hogy hallották-e őt izgató beszédet tartani és arra bujtogatni a népet, hogy törjenek a terembe.

Erre nézve Tordai volt csendőr nem hallott semmit. Sándor csendőr ellenben azt vallja, hogy hallotta midőn Brody azt mondta volna: menjetek most az ideje — de, hogy ezt Brody ur mire érthette, arra a csendőr nem ad semmi felvilágosítást. Sőt azt mondja, hogy a nép nem Brody beszéde után kivétel nélkül tört be az utcáiról.

Ezután Mayer csendőr hiballgatása következett.

Mayer elbeszéli sváb german dialektussal, hogy ő a választás helytől egy verkedés hírére távozott el, mikor aztán hátrahagyott társai zsebkendőtt intésére visszatértek már a nép az udvaron volt. Felismerte köztük Kovács János csucsit, Bőndi István Kőrösy dobott először és erre a nép vérszemre kapott és dobálni kezdte a csendőröket, mire Mayer tüzet vezényelt. Nehány vádlottnak szemébe mondja, hogy ott volt, Kőrösi vádlottról azt állítja Mayer, hogy ő mondta: „le kell tenni a vén kutyát.”

Arra nézve, hogy Brody izgatott volna oda nyilatkozott, hogy azt nem hallotta.

Jurcsuk csendőr szintén elbeszéli hogy mit látott. Lényegében Mayer vallomással egyezik, de hozzá teszi még, hogy ő a terembe is bement és ott látta, hogy egy öreg embert vernek. Ekkor ő megakarván menteni az öreg embert, egy Pungi nevű elene segült, mire ő azt leszúrta. Pungi még a szurással elszaladt és csak az udvaron esett el.

Kovács Csucsit, Kőrösit és Bálint Balázst látta, hogy az udvaron böttal fenyegetőztek.

A csendőr állítását a vádlottak tagadják?

Brodyra vonatkozólag Jurcsuk hallotta hogy beszélt Brody, de a távolság miatt nem értette.

Friedman beszéli el Jurcsuk után az eseményeket. Fridman Tordai volt akkor szolgálatban. Vallomása eltér Mayer vallomásától annyiban, a mennyben ő a verkedést a mely elvonta őket a választási színhelytől komolyan állította. Mire visszatértek ismét a választás helyére, már a nép betört, volt a terembe. Ő is csak azt látta, hogy ott már a nép az urakat verte, de személyesen nem tudott a vádlottak közül senkit felismerni.

A vádlottak közül azonban, hogy az udvaron rendetlenkedtek, távolról dobálóztak stb. többet felismert.

Szlezsacsek a csendőr vádjára erős tagadásba esik és annélkül, hogy a szavak eszhetikait jelentésére különös szult helyezne, — leplezetlenül adja elő, hogy egy embernek a ki lármázott miképen érintette meg lábaival azon részét a melyen tlni szokott.

Brodyra vonatkozólag ő se tud terhelő vallomást tenni.

15 percznyi szünet után Jekey Dániel jegyző számba vette az összes vádlottakat.

Ezután Kovács csendőr kihallgatása következett.

tette világossá előttem, hogy mit ocslekszem! — hanem, hogy éber álmainak a meghiusulása felett kesért könnyeket hullassak, mert most már tudom, hogy a régi napok, azok a ktdalemteljes napok a megélhetésért — ismét visszajönnek.

Amint az ablaknál ülve a nedves és elhagyott kertre kinézek, tudom, hogy Stellát abban a hiedelemben hagytam, hogy Sir Lydiárdot az ő szavainak engedelmeskedve utasítottam vissza. Az igaz, hogy tegnap este Stella volt az, aki érezette velem, hogy Sir Ernő nem szeretem, amár a tényt egész addig nem tudtam, míg ő nem nyilatkozott. De a válaszzommal Stellának nem volt semmi köze, mert az előbb mondtam „Nemet” a saját szívem parancsának engedelmeskedve mondtam. Én nem lehettem a Sir Ernő felesége. Éreztem, hogy irtóznám tőle, ha megcsókolsa.

Tudtam, hogy az én biu és bőbortos szíveimben minden egyébről megfeledkeztem, csak az a tény volt előttem, hogy végre nekem is van szeretőm — hogy mindazon kemény és kiméletlen dolgok után a miket rólam mondtak, nekem is van szeretőm, még pedig, hogy győzelmet megkoronázza — olyan szeretőm, a kit még Stella is irigylet tölt. De most már tudom az igazságot, érzem, hogy nem tudnék feleséggé lenni — hogy iránta nincs igazi szeretet a szíveimben, tehát jobb, sokkal jobb, hogy ne legyek a felesége. Tehát az az édes, éber álom, egy nyugalmas új életről — csak dőlőb volt? — és eltűnt örökre?

Igyekezem a könnyeimet visszafojtani, mert tudom, hogy az eset előttem van, de a régi nehéz napok, a régi elhanyagoltság a szegénységgel való küzdelem mind felelednek az emlékeimben, és egy pillanattig úgy érzem magamat, mint ha a régi élethez nem tudnék többé visszatérni.

(Folyt. köv.)

Társai vallomásától nem tett eltérő vallomást és a kiket az udvaron látott is megnevezte azokat.

A vádlottak a szembesítés alkalmával és egyhangúan tagadtak.

Brodyra vonatkozólag azt vallja, hogy így szólott: Gyakorolják polgári jogukat és itt az idő, hogy széttegyék a láncokat! Brody beszédére a kapuhoz ment a nép, de nem tett akkor semmit.

Brody arra kéri a tanut, nevezze meg, ha látott-e valakit azok között, a kik beszédét hallgatták ugyanazok között, a kik az udvaron lángoltak.

Kovács csendőre erre nem tudott feleletet adni.

Ezután Gyarmathy Zsigmond volt választási elnök a betörés részleteiről a következőket mondja:

A zár óra kitűzésére körülbelül másfélórát tüdőzt ki és ekkor szavazott le a bizottság is és ekkor egyszerre rémítő ordítás hangzott fel kívülről és látta, hogy egy tömeg tör a terem felé, de az ajtóban nem lévén szavazat szedő emberek elől elkapkodtak az írást. Erre Gyarmathy azt mondá, hogy ez törvénytelen; a tömeg egy perczre megállott, de már a következő pillanatban ismét ordítva tört feléje. Gyarmathy az iratokat akartán megmenteni, de hite szerint egy Kovács István Bugi nevű ember, a kire határozottan nem emlékszik, kikapta az írást és széttepte. Ekkor már székek, csutkók és más tárgyak repültek feljűk és nekik menekülni kellett. Ekkor találta Koleszár igazgatótánit egy szék ügy, hogy rögtön elterült a földön. Ezután Gyarmathy az udvarra ért, de ott is repültek feléje a fák kövek és más tárgyak.

Később Gyarmathy az iskola terembe huzódott, a hol szintén utána nyomultak. Itt felszólította őket, hogy mit akartok? Erre káromlás volt a felelet és elkezdtek ütni. Gyarmathy menekülni akart természetesen, mert az élete forgott veszélyben. És akkor hátulról érte orozva a legnagyobb ütés egy székkel, a mely a fejét találta. Erre elbukott és azután hallotta az első lövést. Az ablakhoz ment és látta, hogy a csendőrök nem a tömegbe lőttek, hanem keresték a lázongókat. Gyarmathy látta az első második söt harmadik lövést is. És ismételtén állítja, hogy nem tömegbe lőttek.

Ezután kiállítja a vádlottakat, a kiket Gyarmathy megnevezett. Szembesítik őket, de valamennyien tagadták, hogy a terembe be törték volna.

Kovács István csúcsi azt állítja, hogy ő Gyarmathyt épen védelmezte, nemhogy üttötte volna. Ő akkor ment oda mikor már a nagyságos ur meg volt verve és ő vezette haza. Még azt mondta Gyarmathy neki: szomszéd fiam, vezess haza! Azonban sem nem látott, sem nem hallott semmit, a mit igen hajos elhinni.

A vádlottak máskés tagadásban vannak valamennyien, de a tanuk sem tudnak biztos bizonyítékokat hozni fel, annyira kritikus volt a pillanat úgy látszik, hogy mindenki fejét vesztette.

Keresztess Sándor tanár azt vallja, hogy Slezácsék bement a terembe és azzal fenyegette meg, hogy mindjárt többen lesznek. Nemsokára megérkeztek a többiek is. A nagy lármát követőleg egy zsidó ugrott be a terembe a kit üldöztek és utána Slezácsék, aztán a tömeg. Többet nem ismert köztük. Ő különben is a heves ütések alatt eszméletét veszítette.

A zsidókat, Gyarmathy, és Keresztess Sándor miután körülményesen előadták az eseményt, ismét a vádlottak kihallgatása vette kezdetét.

Büdi Jánost veszik elő a kinek védelmére a nagy anyja tanuskodik.

Az összehívóporított anyóka nagy lelkendezve, száz esküvel, és sápoztással adja elő, hogy az unokája milyen ártatlan. Mikor bevégeződik a kihallgatás az elnöknek azt mondta.

— Tartsa meg az isten lelkem, jó egészségben ides nagyságos ur.

Ezután még csak egy a választások alatt megölt egyént hallgattak ki, de vallomása lényegtelen volt.

Ezután a tárgyalást elnök berekesztette. Az érdeklődő közönség ma is nagy számmal jelent meg.

MINDENFÉLE.

Köszvény, március 8.

A március 15-iki ünnepély iránt minden körben élénk részvét nyilatkozik. Az egyes helyekre eddig eszközölt előjegyzések követték. Köszvény egész művelt közönsége fog e napon féltét gyújtani a szabadságharc dicső emlékének. Az ünnepély különös vonzerejét képezi Küry Klára debütja. A „magyar Judit” minden

nehézség dacára — eleget tesz a rendezőbizottság felkérésének és márc. 14-én este városunkba érkezik.

A márc. 15-iki bizottság által a nagy nap estéjén fővárosi vendégeink tiszteletére rendezendő bankettre jegyek már holnapról válthatók a rendező elnök által. Egy teríték-jegy ára 1 frt 50 kr. A bankett a Központi szállodában fog lefolyni. A március 15-iki bizottság bankett-rendező bizottsága e tárgyban vasárnap d. u. 4 órakor még ülést tart, melyre a tagokat meghívja az elnökség.

Thaly Kálmán orsz. képviselő, a kiváló tudós és történetész március 15-iki szereplése elé méltó várakozással tekint az egész köszvényi közönség. A március 15-iki ünnepély iránti általános érdeklődés felkeltésében nagy szerepet van Thaly nevének. A Rákóczi-kor fardhatatlan bűvára az egyéniséggel összeforrott kor dicső kultusának szenteli március 15-iki kiválóan érdekes felolvasását, mely eddig egészen ismeretlen adatok alapján világítja meg a bűdös fejedelm korának pár nevezetes momentumát.

Márc. 15-ikét megünnepeli az egyetemi ifjuság is. Az ifjuság ünnepélye a főterem fog lefolyni. Az ünnepélyt az ifjuság az eddigi szabályoktól eltérőleg minél fényesebbé tenni igyekszik.

Hegyesi Márton történetíró, a ki mint a multkor említettük, márc. 15-én felolvasást fog tartani a gyalui havasok esztét ifjú szabadsághős Vasvári Pál elestéről a marisai oláh mészárszék körülményeiről, márc. 14-én este, a Nagyváradi felől vegyes vonattal érkezik Köszvényre. A történetíró megakadja személni a Királyhágó szebb pontjait, azért jön nappal a bunlival. A márc. 15. bizottság és a Vasvári kör tagjai a vasutnál fogják fogadni e kedves vendéget, kinek a szabadság harc történelmének részletei összegyűjtésében oly hervadtatlan érdemei vannak. A Vasvári kör ünnepi gyűlést tart 15-én, melyre meghívja a közönséget is. A gyűlés valamely nagyobb teremben fog meg tartatni a délelőtti órában. Ennek részlelt most állapítja meg a kör tevékeny és lelkes elnöke Szabó Samu tanár és szabadságharcos honvéd, ki tevékenyen buzgálkodik, hogy a márc. 15-iki ünnepélyeknek, ez a gyűlés is, melyen a történetíró Hegyesi felolvas, egy szép részlete legyen. A havasi mészárszék részleteire a Történelmi Lapok márc. 15-iki számában is a békli halálfejes legió egy esztét tagjától a csata előtti napokon kelt érdekes leveleket fog közölni, miket az az édes anyjához intézett.

M. D. E. A. Mária-Dorottya egyet. javára érdekes felolvasást fog tartani szombaton De Gerandó Atilla, a ki csak ezért utazik Köszvényre szathmármegyei birtokáról. A felolvasás címe „Képek Skakidnáviáról”, falra vetett mutatónyokkal. A felolvasás az egyetemi vegytani intézetben lesz délután 5 órakor. A belépti jegy ára 50 kr. lesz.

Márciusi virágbazárra karzati ülhelyek kaphatók Inczédy Sámuelnek, mire felhívjuk a közönség figyelmét.

Színház. Don Caesar de Bazan került színre az este a színházban szép számú közönség előtt. A ozimszerében E. Kovács Gyula nagy és kiváló sikert aratott ezuttal. A többi szereplők közül Maróthy Margit (Maritana) és Szentgyörgyi István (a király) tüntek fel gondos és hatásos játékkal. Don Joset Gál Gyula játsza ügyes alakítással.

Színházi hírek. A „Tündérforrás” és „Szellemdus hólgy” mai előadása a színlapon tévesen van jelezve: „pótbérlet 188. sz. páros” e helyett: „117. sz. páratlan”. A tévedés színjelentésen és a pánztárnál kifüggesztett táblán igazítottatik ki a „Tündérforrás” operának szövege a pénztárnál kapható. Szombaton, f. hó 11-én Maróthy Margit színházunk kedvelt, fiatal drámai művésznője tartja jutalomjátékát. Színe került: „Rómeó és Julia”, melyben a jutalmazandó Juliát, Rómeót pedig Ráthonyi Akos játéza. Maróthy jutalomjátékát melegen ajánljuk a közönség figyelmébe.

Kárpát-estély. Az Erdélyrezi Kárpát-Egyesület köszvényi osztálya által 1893. évi március hó 14-én a városi redoute helyiségeiben rendezendő felolvasással, hangversennyel és tánczozal egybekötött estélyt tart. A rendező bizottság élén dr. Szádeczky Lajos, elnök. Br. Mannsberg Sándor. Kövéri László, dr. Rózahegyi Aladár, Hangay Oktáv, Bartha Gergely alelnökök. Dr. Gáman József, titkár, Ifj. Horovitz Sámuel, pénztárnok állanak. A műsor a következő: 1. Felolvasás. Dr. Szádeczky Lajos elnök: Régi magyar turistákról. 2. Ének, Schlauf Bella k. a. Mascagni: „Parasztbecstet” cz. dalművéből, zongorán kíséri Kacsóh Pongrácz. 3. Felolvasás. Dr. Gyalui Farkas, az E. K. E. jegyzője: „Adatok Bergő Flórián turistáinak működéséhez” (humoros karcolat). Ének Gözi Géza: Nép dalok. 3. Zongora-játék. Béli Emma grófnő: Magyar népdalok (czigányzene kísérettel). 5. Táncz. Belépti jegy személyenként 1 frt 50 kr. Ablak és karzati jegy az első sorban 2 frt, a második sorban 1 frt 50 kr, egész ablak 12 frt. Előjegyzéseket elfogad és jegyeket árusít Horátsik János könyvkereskedő és este a pénztár. Kezdeté este pontban 8 órakor.

A Kárpát-estélyre (március 14-re) a meghívókat széjjel küldötték. A ki a névsor hiányossága, vagy tévedés miatt nem kapott volna, azoknak is szívesen szolgál jeggyel a rendező bizottság, melynek legfőbb törekvése, hogy a Kárpát-Egyesület első nyilvános estélye minden tekintetben jól sikerüljön. A vigadó termék fenyőfákkal és fenyőágakkal font koszorúkkal díszítik fel, hogy a Kárpátok fénydílata és üde zöldszíne is, hozzájáruljon az estély örömei neveléséhez. A nők egyszerűen kérésnek öltözködni. Az estélyre jegyek 1 frt 50 kr-áért előre válthatók Horátsik könyvkereskedésében a a bizottsági tagoknál.

A Kárpát-estély rendező bizottsága f. hó 8-án (csütörtökön) délután 5 órakor az E. K. E. titkári hivatalában (Belkírály-utca 22.) ülést tart, melyre a bizottság minden tagját szíves megjelenésre kéri az elnökség.

Meghívó. Az Erd. Gazdasági-Egyesület igazg. választmánya 1893. márc. 10-én (pénteken) d. e. 10 órakor ülést tart az egyesületi irodában, (bel-középutca 11 sz. emelet), melyre a t. tagok ezennel meghívottak. Sz. Szakáts Péter, egyet. titkár. Az ülés tárgyai: A mult déls jegyzőkönyve. Pénztári jelentés a mult havi forgalomról. Új tagok bejelentése. Sándor Pethő állásáról lemond. Miniszteri leiratok. Molnár János külföldi utjáról szóló jelentését küldi. Szőlőoltási tanfolyam megtartásáról. Dr. Szaniszló A. tanár részére tiszteletdíj kiutalását tudatja. Az országos m. kir. statisztikai hivatal kiadványaira előfizetési felhívás. Nyitra megye gazdasági egyesülete küldi a rag. tüdőbő és juhás fagy. iránti feliratát. Gróf Zichy A. táv. borsót keres. Galicziái gazd. egyet. közgyűlésre hív. Az országos gazdasági egyesület, a f. évi május havában megtart. hívásáról értesít. Németh J. minisz. tan. levele. Kertészeti szakosztály batesztji jegyzőkönyvét.

Az erd. női-pár-egylet 1893. évi rendes közgyűlést 1893. márc. 11-én d. e. 11 órakor fogja alábi tárgyszorozattal a gyűlés termébe megtartatni. 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmány évi jelentése feletti határozat hozatal. 3. Pénzt. vizsgáló bizottság jelentésének tárgyalása. 5. Az 1893. évi költségvetés megállapítása. 5. A női-pár-iskola szervezeti szabályai bemutatása. 6. Választások a) 1 férfi elnök, b) 1 férfi alelnök, c) a női választmányi tagja. 7. Indítványok. Az erd. női-pár-egylet választmányának Köszvényre, 1893. febr. 17-én tartott üléséről. Polcz Rezső, titkár. Br. Wasselényi Istvánné, gr. Eszterházy Kálmán, elnökök.

Pinczer leányok, pályázatok. Van még a földtérkép egy Eldorádó, a honnan nem számítai a pinczerleányokat a policzia. Az „Új világ”-ban (nem a Nagy Ferdinándban) van ez, honnan egy szá a pinczer leányt rendelték meg. A felhívás az „Amerikai Nemzetőr” legújabb számában így szól:

Keresztetik 100 csinos magyar leány a chicagói világkiállítás káptamára pinczerleányok a „Ma” gyal csárdában”. Ajánlatok fényképpel.

Török József árvi részére egy 48-as honvédtől 1 frtot vettünk, melyet a köszvényi ereklje muzeum óre útján rendelkezési helyére juttatunk.

Politikai estély. Vasárnap Budapesten a Nemzeti Kaszinó földszinti termében báró Atzél Béla politikai estélyt adott, melyen jelen voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, gr. Apponyi Albert, gróf Károlyi István, báró Bánffy Dezső, Horátsik Nándor, Falk Miksa, Hódossy Imre, Abrányi Kornél, Horváth Gyula, Ugron Gábor, gróf Bethlen Gábor, Bartók Lajos, Cehorin Ferenc, Mikszáth Kálmán, Tibád Antal, Polónyi Géza, Justh Gyula, Bartha Miklós, Hójtay Pál, Kende Mihály, Förster Ottó, Rozenberg Gyula, Légrády Károly, Tódor József, Antunovic József, Vincz Gyula, Melczér Géza, Bolgár Ferencz, Lévy Antal, Vistoriz Miklós, Neusiedler Károly, Meszlényi Lajos, Helfy Ignác, Bobula János, Francis Norbert. Az estély rendkívül kedélyesen folyt Számos felköszöntő mondatott s a vacsora alatt és után Berkes zenekara játszott. A társaság a késő éjjeli órákban is együtt volt még.

A gerjéni vízártal károsultak részére 4 frtot vettünk Mohay Károlyné ó nagyságától. Rendeltetési helyére juttattuk.

Duchony János kárpitos urnak ki a folyó hó 6-án lefolyt mentő bál alkalmával a városi vigadó összes terméit, nemcsak kifogástalanul szépen, hanem valóban páratlan művészi kezeke valló szakavatottsággal meglepő szépen díszítette, a ki e mellett tekintettel az egyesület humanus céljaira minden munkálatakat úgy mint más alkalmakkal, ez uttal is nagyon mérsékelt ártért teljesítette — alólt bizottság meglepő elismerését és hálás köszönetét nyilváníta Köszvényre 1893 március 8. A „Mentő-bál” rendező bizottsága nevében dr. Haller Károly elnök, dr. S. Patáky Leo titkár.

A primási birtokokat nem adják bérbe. Pár nappal ezelőtt már jeleztek, hogy a primási birtokok bérbeadásából valószínűleg nem lesz semmi. Ezt a hírt megerősíti esztetgomi levelezőnk következő távirata: Kóskay Jeromos, a primási birtokok főkörmányzója, tekintettel a gróf Thun bérivel felmerült differenciákra és a kor másvonakodására, a primásnak azt fogja javasolni, álljon el a bérbeadás szándékától és maradjon meg az egész birtokon a házi kezelés. Legközelebb a gazdaságiak küldöttkele meg a primáshoz és Lóskay főkörmányzóhoz, megköszönni ezt az újabb elha-

tározást, mely nekik nagy örömet szerzett, mert bérbeadás esetén tömeges nyugdíjazás lenne.

Lovakról. Canaradzó-ért, Wenckheim Dénes gróf négyéveséért, Ausztria-Magyarországon való minden kötelezettségéért bánatot jelentettek. Sehol nem fog futni. — Hét Esterházy-lovat, köztük Calculantint Sz-gény leányt, Németországba adták el akadályoknak és tízti paripákul. — Lord Ernest, a Sat-István-díj egykori nyertese, mely legutóbb Milne idomító volt, német pályákon fog ezután futni. — Vert-Galantot Eretnek istálló-társát és Derby-konkurrensét, Uchritz báró egy bajor sportmannak adta el, — Pitypalaty, a jockeyk Péjti-palájtja, Scazighino lovak birtokából az orosz állami főménesbe került, a hol tenyésztési célokra fogják használni. Pitypalaty érdemelte ki egy ízben Tatán az 1138: 25, szennázóhely-kvótát.

Szerkesztőségi üzenet.

M. Gy. urnak. A kívánt lappeldányokkal nem szolgálhatunk.

IRODALOM.

D' Arc Johanna. Michelet után írta De Gerandó Antónia. De Gerandó Antónia ki-váló írónő újra egy jeles kötettel gazdagította irodalmunkat. A magas műveltségű írónő D'Arc Johanna, az orléáni szűs életét írta meg. Az érdekes könyv megérdemli, hogy minden művelt család körében olvassassék. Ára 1 frt 50 kr s kapható Ajtai K. Albert kiadónál Köszvényre. Mai számunk tárcza rovatában mutatjuk be a bevezetést.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti átirata).

Országgyűlés.

Budapest, márc. 8.

A képviselőház mai ülésén a napirend első tárgya gr. Károlyi Gábor azon indítványa volt, hogy a képviselői napidíjak lefoglalhatók ne legyenek.

A ház gr. Károlyi Gábor indítványát elvetette.

Károlyi Gábor gróf beszédében felemliti, hogy Magyarországnak három nagy baja van: a papok, kártyások és jogászok.

A képviselők délutáni ülés rendje — tudvalevőleg éppen a kártyások miatt bukkolt meg.

Polonyi Géza határozati javaslatot adott be, mely szerint csödbe jutott képviselő mandátumát veszítse el,

A képviselőház Polonyi javaslatát elfogadta.

Következett ezután a kultusz-budget tárgyalása.

Az első felszólaló Laskóczy Imre volt. A februáriusi rendeletet nem tartja szerencsének, de a polgári házasságot a szabadság elengedhetetlen kellékének mondja.

A vatikán törekvései gyökeret verhetnek Rómában, de Magyarországon, csak a magyar nemzeti politika lehetséges.

A kormány egyházpolitikai programjára a nemzet már régen megért.

Győrffy Gyula szólott ezután, kinek beszédét lapunk holnapi számában méltatjuk.

Szapáry László gróf felszólalásában kifejti, hogy miért lépett ki a szabadelvű pártból.

Katholikus szempontból a kormány egyházpolitikáját nem fogadhatja el s így természetesen a polgári házasság behozatalának is ellensége.

Gróf Károlyi Sándor tartott ezután egy nagyhatású beszédet, melyben kijelenté, hogy a zsidók recepczióját nem fogadja el, mert ez csak alkalmat szolgáltatna a muszka zsidóknak Magyarországra való vándorlására.

Ezután Szluha István interpellált az árviz által tönkrement Gerjen község ügyében.

Ögylükos pap.

Szathmár, márc. 8.

Ma délbén Sikora Kálmán áldozó-pap agyonlőtte magát.

A német császár és a pápa.

Berlin, márc. 8.

A német császár hosszabb levelet írt a pápának.

Ebben tudtul adja a pápának, hogy ő és a császárné április 20-án megfogják látogatni személyesen Rómában.

Katholikus autonómia.

Bpest, márc. 8.

A katolikus autonómia ügyében tegnap este Eszterházy Mór gróf lakásán a herceggprimás elnöklété alatt a főrendek elhatározták, hogy az autonómia ügyében az idén nem kezdnek nagyobb akciózt, hogy annál nagyobb erővel küzdhessenek a polgári házasság ellen.

Köszvény és Wekerle.

Budapest, márc. 8.

Köszvény város küldöttsége tegnap este tiszteletgett a miniszterelnöknel és átadta neki a díszoklevelet.

A küldöttséget Wekerle nagyon barátságosan fogadta s tegnap este vacsorára hívta meg őket.

Panszláv ügyvéd.

Bazinban Minich ügyvéd a polgári házasság ürügye alatt panszláv gyűlést akart tartatni.

A polgármester azonban nem engedte meg a gyűlés megtartását. Minich Hieronymbe fordult kérésével.

Katholikus autonómia.

Pozsony, márc. 8.

A pozsonyi autonómia ügyében a kisebbségben maradt párt legutóbbi értekezletén a kormánynak bizalmatlanságot szavazott.

E határozat ellen a többség fellebbezett a herceggprimáshoz. A herceggprimás a fellebbezést visszautasította.

A német hadsereg.

Berlin, márc. 8.

A párisi „Figaro” vasárnapi számában a német hadseregnek háboru esetén mi módon való összpontosításáról szól és a híreft felelősséget is vállal. A forrást természetesen nem nevezi meg. Még azt is tudja, hogy a tervet az olasz és osztrák-magyar vezérkarral együtt állapították meg. Ha a közlemény igaz, óriási feltűnést fog okozni, mert az ordre de Bataille az utolsó pillanatig titok és elárulása az egész hadi terv megváltoztatását idézi elő.

Főrendek a kormány ellen.

Budapest, márc. 7.

A főrendek közt mozgalom indult meg a kormánynak bizalmatlanságot szavazni, de mert ez nem buktatná meg a kormányt, elhatározták, hogy a költségvetést nem fogadják el. Oka a kormány egyházpolitikája és mert a kabinet elhanyagolja a főrendházat.

Színész kongresszus.

Budapest, márc. 8.

Országos színészegyesület tisztújító közgyűlésén elnök lesz Kafka, alelnök Pázmány képviselő, Tiszai igazgató. Stezser hívei megbuktak.

Stezser bukása miatt Ditrői lemondott igazgató tanácsosi állásáról, többiek is követni fogják.

Ingyen vasut.

Budapest, márc. 8.

Angliában nemsokára ingyen utaznak az emberek a vasutakon. És ezt úgy akarják elérni, hogy a polgárookra egy forint pótdótd vetnek ki. Ez a szabadság csak a brit birodalom európai részére vonatkozik.

Nemzeti színház.

Bérlet 121. szám.
Köszvény, csütörtökön, 1893. márc. hó 9-én.
TÜNDÉRFORRÁS. VÁRÓTEREMBEN.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptalajdonos:

MAGYAR MIHÁLY.

NYILTÉR.

Frisz töltésű

Borszéki savanyu vizet

eredeti ládákban, 50 literes üveggel
8 frt 50 krom ládánként ajánl
ID. MISSELBACHER J. B.

(1—8) Köszvényre.

Hirschfeld Györgyné

dívattermében

a tavaszi ujdonságok

megérkeztek
melyre van szerencséje a n. 6. közönség figyelmét felhívni.

(1—2)

ELVESZETT

egy fekete valódi toll-legyező, setét gyöngyház kiállítás a London-utczán kereszttől az Alsó-Szénutca és Redout épület uton.

A megtaláló kérésik megfelelő jutalmazás mellett Rendes Szidor és Testvére társatában átadni.

H i r d e t é s e k.

Sz. 926—1893

245. (1—3)

Árlejtési hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy 1893. évi Március hó 22-én délelőtt 10 órakor Marosludas községében, ennek községe házánál nyilvános árlejtés útján fog rendszeres terv szerint építendő, s 10833 frt 41 krral előirányzott községe-házának építése vállalatba kiadatni.

Részleges ajánlatok is tekintetbe fognak vétetni.

Vonatkozó terv és költségvetés az árlejtés napjáig alólirott főszerződésnél — hivatalos órák tartama alatt — bármikor megtekinthetők.

Felkéretnek tehát mindazok, kik a kérdéses ház építését elvállalni óhajtják, hogy mondott napon 10° óráig bányapénzt vagy megfelelő óvadékképes papírt magukkal hozva, Marosludas községe házánál pontosan megjelenjenek.

Marosludas, 1893. évi március hó 4-én.

Dr. BETEGH MIKLÓS,
főszerződés.

Szép és divatos Hölgy-felöltő különlegességek,

ugymint:

esőköpenyek, Jaquettek, vállgallérok, Cäpek stb.

Miután bevásárlási utamból hazaérkeztem, a legkényesebb izlésnek megfelelően, a legdusabb választékban és a n. é. közönség által jól ismert elveimnél fogva

a legjutányosabb árak mellett,

NŐI-DIVAT ÜZLETEMBEN,

a Belmagyar-utca sarkán, a „Központi szálloda” alatt,

már is kaphatók.

Ezekről a n. é. közönség minél számosabb saját meggyőződését kérve, vagyok

teljes tisztelettel

WETTENSTEIN MARI.

208. (4—5)

Birtokot keresek megvételre

40,000 frttól 150,000 frt értékig.

Részletes ajánlatokat kérek alábbi címre:

N. NALÁCZY GEJZA,
Kolozsvár, Belmonostor-utca 6. sz.

240. (1—3)

Öt kis kötvény (Nem tontinák.)

Kötvény	Kiállítás	Összeg	Myeremény száporulat	Kiállítás 1892 ben
1981 sz.	1845-ben,	1000 dollár,	1306 dollár,	2806 dollár,
11553 „	1853-ban,	1000 „	888 „	1888 „
13345 „	1854-ben,	1000 „	1128 „	2128 „
14561 „	1855-ben,	1000 „	928 „	1928 „
20348 „	1858-ban,	1000 „	992 „	1992 „
		5000 dollár,	5242 dollár,	10242 dollár.

Ezek szerint a „MUTUAL” az eredeti biztosított összegnek több mint kétszeresét fizette ki biztosítottainak.

„The Mutual”
Biztosítéki alapja 907 millió frank.

Erdélyrészi vezérigénység: Kolozsvártt.

Ideiglenes iroda: Központi szálloda. 166 (6—10)

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI

ÁGNES

FORRAS

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak színét nem változtatja. — Természetes ízét kellemessé teszi,

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termelt savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendelem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.

Budapest, 1892. március hava. Dr. Kéti Károly,
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrását kitűnő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része kórást és hasmenést okozna. Örömmel konstatálhattam, hogy nemcsak a házai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17. Dr. Glaser Marcel.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetetlen kincsét, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegeimnek ajánlani; a kórávalat, melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.

Adja Isten, hogy a külföldi hasznosítási alkalmazzott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk ásványvíz-forgalmából.

N.-Szalonta, 1892. október 20. Dr. Deme Béla,
járás és Bihar. t. b. főorvosa

A kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerertárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos
főraktár **Édeskuty L.**
BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

215. (1—12)

A kalotaszegi takarékpénztár évi rendes közgyűlése

folyó 1893. évi április hó 9-én, délután 3 órakor fog megtartatni

az egyesület helyiségében,

melyre a t. részvényesek azon figyelemztetéssel hivatnak meg, mikép a gyűlésen részt venni óhajtók részvényeiket a közgyűlést megelőző napon déli 12 óráig a társulat pénztárnokánál letétbenyezni sziveskedjenek.

T á r g y a l:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Az 1892-ik évi mérleg bemutatása és megbirálása.
3. Nyeremény felosztás.
4. Igazgatóság megújítása.
5. Indítványok.

236. (3—3)

GAZDATISZT

keresetetik

egy nagyobb erdélyi birtok kezelésére,

melyben túlnyomó az erdőgazdaság.

Ügyes, becsületes, szakértő és szorgalmas egyének forduljanak:

UGRON GÁBOR

képviselőhöz,

Budapest, József-körút 23. sz.

232. (3—3)

MEGERKEZTEK!!!

tavaszi divatos Eső- és Seta-köpenyek,
Jaquettek, Cäppek, Pellerin Gallérok
minden színben és faconban

BÁNYAI SÁMUEL
NŐI FELÖLTŐ ÜZLETÉBE.

Midőn ezt mélyen tisztelt vevőimnek tudtára adom, bator vagyok felkérni az eredeti modell-darabok megtekintésére, melyeket a legrészletesebb árak mellett szolgálak ki.

Üzletem megnagyobbítva és átalakítva a mai kor igényeknek, oly helyzetbe vagyok, hogy bármily tömeges látogatás után üzletem semminemű cikkbe hiányt nem szenved.

Nagy választék

a legújabb Gyermekek-felsőkből.

Mintaképet helybe és vidékre kívánatra bérmentve küldök.

Midőn most, mint 30 év óta szem előtt tartottam üzletemnek egész Erdélyben ismeretes jó hírnevét, igyekezni fogok azt ezután is megtartani. Kérem a mélyen tisztelt vevőim eddigi szives pártfogását továbbra föntartani, miért köszönetet mondva, maradok

Tisztelettel

BÁNYAI SÁMUEL.

238. (1—10)

Nagy választék van divatos szövetekben a mérték utáni rendelésekre.

Alólirottak tudomására hozzuk a n. é. közönségnek, hogy
KOLOZSVÁRTT,

belmagyar-utca 9. sz. alatt

KÖZPONTI

KÁLYHA GYÁRI RAKTÁRT

nyitottunk,

a hol mindenféle kályhák és főző-kemenczék készítését bármily nagyság, mennyiség vagy minőségre nézve a legfinomabb szalon-kályháig elvállaljuk.

Régi kemenczének átrakását pontos időre, felelősségünk mellett; bármilyen nagy megrendelést helyben vagy vidékre szállítani képesek vagyunk és szakértelmünk alapján igen melegen ajánlhatjuk a nagyérdemű megrendelő közönségnek figyelmébe, hogy fűtés és tartósságra nézve nálunk a legjobb és legolcsóbb kályhák lehet kapni.

Tisztelettel

Schmidinger és Társa.

204. (4—10)

Az erdélyrészi Magyar Jelzálog hitelbank r. t.

Kolozsvártt,

Belső-utca 3. (Nemzeti szálloda mellett.)

Rendkívül előnyös törlesztési kölcsönöket nyújt

földbirtokra és házra,

legelőnyösebb feltételek mellett, a fél tetszése szerinti törlesztési időtartammal.

A kölcsön bármikor visszafizethető.

Különösen ajánlatik magasabb kamatozású kölcsönök convertálása, mely díj- és illetékmentesen eszközöltetik.

Városoknak és községeknek legolcsóbb községi kölcsönök adatnak.

Záloglevelek napi árfolyamon FOLLY VICTOR-nál és az intézetben kaphatók.

227. (2—26)

Az Igazgatóság.